

Beslisnota voor de raad

Datum 18 april 2023

Openbaar

Onderwerp Jaarrapportage 2022 en ontwikkelingen 2023 'Zwolle zonder afval'
Versienummer 1.0

Portefeuillehouder P. Guldemon
Informant Marco Kruizinga
Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit
Telefoon (038) 498 2405
Email M.Kruizinga@zwolle.nl

Financiële gevolgen

Betreft doel 7.3.1 Zwolle zonder afval; uit het afval van vandaag ontstaan de grondstoffen van morgen

Begroting wijzigen Nee

Dekking ten laste van

Bijlagen 1. Monitorrapportage "Zwolle zonder Afval"

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

- 1 Kennis te nemen van de stand van zaken voor de afval- en grondstofinzameling 2022
- 2 Kennis te nemen van de ontwikkelingen van de lopende projecten begin 2023
- 3 Akkoord te gaan met de voorgestelde wijze van afdoening van de toezegging op de aangehouden motie 'een tarief voor iedereen'. Met de uitvoering van het aanpassen van 16 trommels in de binnenstad (naar 60 liter) is de toezegging uitgevoerd.
- 4 Akkoord te gaan met het voorstel om huishoudens die vaak restafval aanbieden persoonlijk te benaderen om hen te informeren over de (financiële) consequenties

Datum 18 april 2023

Inleiding

Tijdens het raadsdebat van 10 oktober 2022 is u toegezegd dat de gemeenteraad elke kwartaal in 2023 de stand van zaken krijgt toegestuurd over de inzameling van afval en grondstoffen, na de invoering van het tarief op restafval. De rapportage van het eerste kwartaal wordt circa twee maanden na afloop van het eerste kwartaal aan u opgeleverd. Deze tijd is nodig omdat alle cijfers na afloop van een kwartaal eerst moeten worden gecontroleerd (gevalideerd) door ROVA. Hiervoor is zij ook afhankelijk van de verwerkers van de grondstofstromen, zoals Nedvang voor pmd.

Beoogd effect

Met deze nota geven we inzicht in de stand van zaken van de afval- en grondstoffeninzameling tot en met 2022. De Jaarrapportage 2022 van ROVA kunt u lezen als een nulmeting. U ziet hoeveel restafval en grondstoffen er in 2022 ingezameld werden. Ons doel is de hoeveelheid restafval te verlagen naar 100 kg/inwoner/jaar. Dat bereiken we als inwoners nog beter hun afval gaan scheiden. Naast faciliteren, en motiveren/communiceren is het tarief op restafval nodig om inwoners hiertoe te stimuleren. We monitoren de voortgang met twee doelen: (1) zien of het gestelde doel (minder restafval) dichterbij komt, en (2) waar nodig het huidige beleid vervolmaken.

Daarnaast wordt met de persoonlijke benadering van huishoudens die in de eerste maanden van 2023 vaak restafval hebben aangeboden beoogd hen bewust te maken van de mogelijke financiële gevolgen van hun huidige aanbiedgedrag.

Argumenten

1.1 Uit de jaarrapportage 2022 blijkt dat de inspanningen van afgelopen jaren effect hebben op de afvalinzameling

Fijn restafval daalt gestaag

Uit de inzamelcijfers blijkt dat de hoeveelheid restafval die bij de huishoudens wordt opgehaald is gedaald van 187 kg in 2017 tot 164 kg in 2022. Hieruit concluderen wij dat de maatregelen uit het Uitwerkingsplan Gemeentelijk Grondstoffenplan 2017-2020 (GGP) effect hebben gehad. Maar ook dat het invoeren van het tarief op restafval nodig is om het uiteindelijke doel van 100 kg/inwoner/jaar te halen.

Grondstoffeninzameling

In 2022 zijn de inwoners van de hoogbouw en de compacte stadsdelen van Zwolle voorzien van faciliteiten om hun grondstoffen gescheiden aan te bieden. Hiermee is spoor 1 (faciliteren) van het Uitwerkingsplan GGP afgerond.

Tarief op restafval

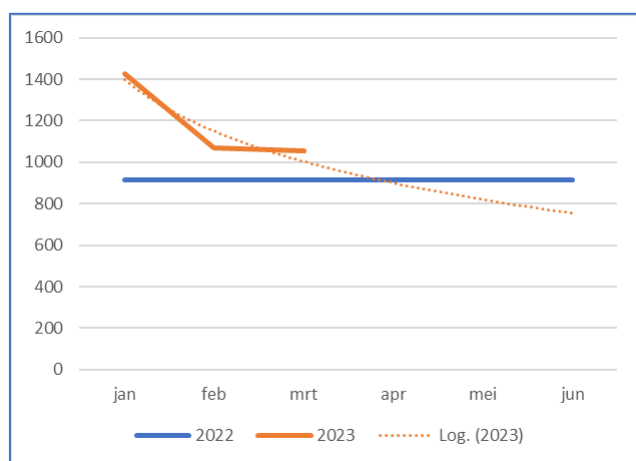
Sinds januari 2023 hanteert de gemeente Zwolle het tarief op restafval. Zoals elke verandering, roept dit vragen op bij een groep bewoners. In totaal zijn bijna 150 schriftelijke vragen gesteld die betrekking hadden op de wijziging van de tariefstelling. Op verzoek hebben we bij vijf bijeenkomsten extra informatie gegeven aan groepen bewoners. Uit verschillende reacties blijkt dat inwoners, na aanvankelijke scepsis over de invoering van het tarief op restafval, in de praktijk ervaren dat het scheiden van de grondstoffen van het restafval meevalt.

Datum 18 april 2023

Bijplaatsingen

Uit de 0-meting over 2022 blijkt dat ook zonder een tarief op restafval zakken met restafval en grofvuil bij ondergrondse containers worden geplaatst. In 2022 werden bijna 11.000 bijplaatsingen en dumpingen geregistreerd. Het betreft in veel gevallen grofvuil. In onderstaande tabel zijn de eerste ervaringen van het aantal dumpingen en bijplaatsingen in 2023 weergegeven.

2023	Bijplaatsingen en dumpingen	t.o.v. maandgemiddelde 2022
Januari	1.429	+56%
Februari	1.071	+17%
Maart	1.054	+15%

In de grafiek is te zien dat na aanpassing en gewenning in januari, het aantal bijplaatsingen en dumpingen in de maanden februari en maart afneemt richting het gemiddelde van 2022. We zien dus geen significante stijging als gevolg van het tarief op restafval. Dit is in lijn met de ervaring in andere steden. Dat laat onverlet dat maatregelen tegen bijplaatsingen onverminderd onze aandacht hebben. We zien ook dat er sinds de invoering van het tarief op restafval in Zwolle meer aandacht voor bijplaatsingen is. Deze aandacht zegt echter niets over de feitelijke ontwikkeling.

Het hoge aantal meldingen in januari komt ook door de resultaten in de eerste week van januari toen er relatief veel bijplaatsingen waren. Dit werd veroorzaakt doordat veel inwoners op de laatste dag van 2022 nog zonder tarief op restafval hun restafval wegbrachten waardoor de containers sneller vol zaten. Op 1 januari 2023 zijn deze containers niet leeggereden, wat tot bijplaatsingen leidde. Daarnaast werden veel zakken vuurwerkafval naast de restafvalcontainers geplaatst. Verder moet worden vermeld dat in de aantallen bijplaatsingen ook meldingen zitten van op het verkeerde moment aangeboden pmd-zakken en oud papier. Bijna de helft van de meldingen betreft grofvuil. Dit afval hoort en past niet in ondergrondse containers en heeft geen relatie met de invoering van het tarief op restafval. In de eerste kwartaalrapportage gaan we dieper in op de cijfers.

Gft-inzameling hoogbouw en compacte stad

Bij de meeste hoogbouw zijn gft-containers in beugels geplaatst, zodat de bewoners dicht bij huis 24/7 hun gft-afval kunnen aanbieden. We zien dat in circa 40% van de openbaar toegankelijke gft-containers de kwaliteit van het ingezamelde gft achter blijft. In 2022 gold dit nog voor 20-30% van de verzamelcontainers. Om verdere vervuiling tegen te gaan, worden deze containers zoveel mogelijk in een behuizing geplaatst, net als in de binnenstad. Door de toegangscontrole die op de behuizing zit, zien we dat de kwaliteit in deze verzamelssystemen beter is. Naar verwachting kunnen deze behuizingen vanaf de zomer worden geplaatst.

Datum 18 april 2023

In de compacte stadsdelen zijn stadsemmers voor het gft-afval uitgedeeld. De eerste ervaringen hiermee zijn positief. De emmers worden veel aangeboden en de kwaliteit is goed.

2.1 Met behulp van goede monitoring sturen we bij om de afval- en grondstofinzameling te verfijnen

Een aantal ontwikkelingen dat heeft plaatsgevonden sinds 1 januari lichten we hieronder toe.

Luiers- en incontinentiemateriaal

Bij de invoering van het tarief op restafval is begonnen met een netwerk van 21 verzamelcontainers voor luiers en incontinentiemateriaal. Hiervan wordt veel gebruik gemaakt. Dit heeft ertoe geleid dat op vijf nieuwe locaties containers zijn geplaatst en nog tien in voorbereiding zijn. Eind maart hadden circa 5.700 aanbieders zich aangemeld. We zien dat de ingezamelde kwaliteit goed is. Inwoners die fysiek niet in staat zijn deze bovengrondse containers te gebruiken, hebben een speciale pas gekregen waarmee zij het materiaal in hun reguliere ondergrondse restafvalcontainer kunnen gooien.

Proef kleinere inwerpopeningen

De voorbereiding voor de proef met de kleinere inwerpopeningen vordert gestaag. Op 3 april 2023 heeft uw raad ingestemd met het kredietvoorstel voor de proef. Ondertussen zijn de mogelijke locaties in kaart gebracht, zodat er een goede verspreiding is van de 30- en 40-liter inwerpopeningen over verschillende bewonersgroepen:

- Senioren
- Hoogbouw en compacte bouw
- Studenten
- Gemiddelde woonwijk.

(Zwerf)afvalpassen

Bij het besluit voor de invoering van het tarief op restafval is besloten om bewoners die op vrijwillige basis hun buurt schoon houden te ontzien bij de tariefstelling voor dit ingezamelde afval. Er is gekozen voor een extra pas (zwerfafvalpas). Met deze pas kunnen de zwerfafvalruimers, maar ook de afvalbakadoptanten, het door hen verzamelde afval zonder kosten storten in ondergrondse restafvalcontainers. Voor hun eigen huishoudelijk restafval dienen zij hun eigen milieupas te gebruiken. Eind maart telden we 457 zwerfvuilruimers, 61 afvalbakadoptanten en 59 zwerfvuilruimers die ook een afvalbak adopteren. In totaal zijn bijna 600 vrijwilligers actief in de stad.

Servicroute (vangnet)

Om bewoners tegemoet te komen die fysiek niet in staat zijn om hun restafval naar de ondergrondse container te brengen, bestaat de servicroute. Als een bewoner zich meldt, gaat een afvalcoach bij de bewoners op bezoek om samen te overleggen op welke manier de bewoners het beste van hun restafval komen. Op dit moment wordt bij 11 huishoudens het restafval aan huis opgehaald.

Medisch afval

Bij de invoering van het tarief op restafval is afgesproken dat huishoudens die veel medisch afval hebben, moeten worden ontzien. Door onbekendheid vooraf met de aard en omvang van zowel de doelgroep als het medisch afval is aanvankelijk besloten het medisch afval bij de mensen op te halen. Deze route zou vergelijkbaar zijn met de servicroute. Hiervoor moesten de bewoners thuis zijn. Op aangeven van de bewoners is dit omgezet naar een medisch afvalpas. Hiermee kunnen de bewoners het medisch afval zonder kosten storten op hun eigen restafvalcontainer. Bewoners met medisch afval

Datum 18 april 2023

die fysiek niet in staat zijn om naar de ondergrondse restafvalcontainer te gaan, worden geholpen via de serviceroute. Bijna 200 huishoudens zijn voorzien van de medische afvalpas.

Inzage afvalstortingen

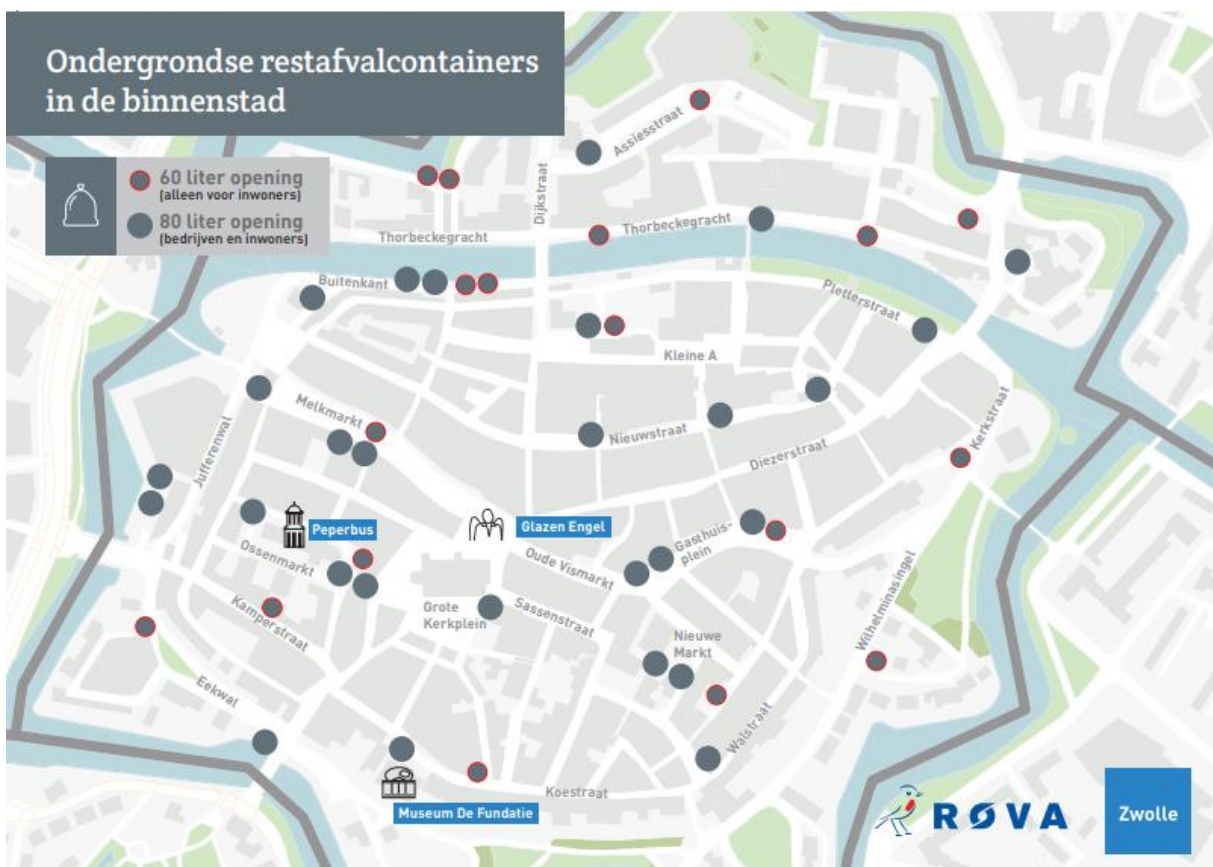
Vanaf medio 2023 is het naar verwachting mogelijk per huishouden het aantal stortingen restafval in te zien. Bewoners vragen bij ROVA een speciale toegangscode aan, waarna zij via de ROVA-website kunnen zien hoe vaak ze zelf restafval hebben aangeboden.

JA-sticker

Vanaf 1 april 2023 geldt het verbod op het verspreiden van ongeadresseerd drukwerk. In samenspraak met de verspreiders van reclamefolders hanteren we in Zwolle dezelfde sticker die ook in andere gemeenten wordt gebruikt.

3.1 Met het aanpassen van inwerptrommels in de binnenstad is elk huishouden in staat restafval aan te bieden bij een 60 liter trommel

Op verzoek van uw raad zijn ook in de binnenstad ondergrondse containers voorzien van inwerptrommels met een volume van 60l. Dit is sinds 7 maart 2023 mogelijk bij 16 locaties. Hiermee is voldaan aan de toezegging van de wethouder om een oplossing te vinden die recht doet aan de strekking van de aangehouden motie 'een tarief voor iedereen'.

Datum 18 april 2023

4.1 Huishoudens die vaak restafval aanbieden helpen een hoge eindafrekening te voorkomen

Vooruitlopend op de kwartaalrapportage heeft ROVA inzichtelijk gemaakt wat globaal het aanbod van de aanbiedingen restafval in het eerste kwartaal van 2023 is. Hieruit blijkt dat het merendeel van de huishoudens uitstekend in staat is om het aantal aanbiedingen restafval, en daarmee de kosten, beperkt te houden. We zien bij een kleine groep mensen (circa 70 adressen) dat zij zo vaak restafval aanbieden, dat zij afstevenen op een forse eindafrekening (boven de € 1.000). Bij het debat over het vaststellen van de tarieven voor het invoeren van het tarief op restafval in oktober 2022 heeft uw raad aangegeven dat ons college huishoudens waarvan bekend is dat zij vaak restafval aanbieden niet (ongevraagd) mochten benaderen. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om deze mensen hier op te wijzen en hen te helpen. Daarom stellen wij u nu voor om deze groep huishoudens persoonlijk te benaderen en met hen het gesprek aan te gaan. In dat gesprek kan hulp worden aangeboden bij de afvalscheiding. Door hen te benaderen, krijgen we ook duidelijk om welke doelgroepen het hier gaat en wat de redenen zijn voor het aantal aanbiedingen. We willen uitsluiten dat hier kwetsbare mensen tussen zitten. Bijvoorbeeld inwoners die vanuit een routine nog steeds tijdens hun dagelijkse wandeling een zakje restafval in de container stoppen.

Op basis van opgedane ervaringen bepalen we of de gevolgde aanpak volstaat.

Overzicht

ROVA heeft een overzicht gegeven van het aantal aanbiedingen per milieupas over de maanden januari en februari. Hieruit zien we dat het aantal aanbiedingen varieert tussen 0 aanbiedingen en circa 425. Een nadere uitwerking volgt bij de eerste kwartaalrapportage.

In onderstaande tabel is weergegeven hoe hoog de eindafrekening wordt bij de Zwolse huishoudens bij ongewijzigd aanbiedgedrag.

Aantal euro's voor restafval aan het eind van 2023 bij ongewijzigd aanbiedgedrag ¹	Aantal adressen	% van totaal aantal huishouden
€ 0	7.925	13,6%
€1 - €100	41.974	75,7%
€101- €200	7.024	12,0%
€201- €300	1.432	2,5%
>€300	972	1,7%

Bij een kleine groep (circa 50 adressen (60L) en circa 20 adressen (80L)) wordt zichtbaar dat zij bij continuering van het huidige aanbiedgedrag een eindafrekening boven € 1.000,- zullen krijgen. We zien het als onze verantwoordelijkheid om deze aansluitingen proactief en via een persoonlijke brief (op naam) te benaderen om hen hierop te wijzen. In de brief bieden we hen ook een gesprek met een afvalcoach aan. In dat gesprek kan de coach hen helpen en adviseren bij het verminderen van hun

¹ Bij de vaststelling van het tarief is uitgegaan van 100 kg restafval per inwoner per jaar. Op basis van een aanbieding in een 60 liter trommel (€ 1,70) komt dit voor een EPH neer op 14 aanbiedingen (€ 23,80), voor een MPH 42 aanbiedingen (€ 71,40). Circa 85% lijkt hieraan te voldoen.

Datum 18 april 2023

restafval. Een zo gericht mogelijke, individuele benadering verdient bij deze groep de voorkeur boven een collectieve benadering. De groep van 70 adressen bevindt zich ook verspreid over de hele stad.

Inzicht in aantal aanbiedingen

Voor een ieder die wil weten hoe vaak met hun eigen afvalpas restafval is aangeboden, gaat ROVA de mogelijkheid bieden dit op hun website in te zien. Als een bewoner hiervan gebruik wil maken, moet hij/zij zich melden bij ROVA en wordt een persoonlijke toegangscode gestuurd. Hiermee kan de bewoner een eigen profiel aanmaken dat gekoppeld is aan de eigen afvalpas. Dit systeem is naar verwachting in juni 2023 gereed.

Juridisch/AVG

Huishoudens die behoren tot de vaakst restafval aanbiedende huishoudens, kunnen op basis van bestaande regelgeving persoonlijk worden benaderd. In de afvalstoffenverordening is opgenomen welke data wordt verzameld en waarvoor deze mag worden gebruikt. De afdeling Toezicht Openbare Ruimte (TOR) heeft de bevoegdheid om in bijzondere gevallen persoonsgegevens bij ROVA op te vragen. Met deze informatie kan zij deze personen benaderen.

Alle registraties van ROVA en de uitwisseling tussen ROVA-GBLT-Gemeente Zwolle zijn in overeenstemming met de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Risico's

Inwoners kunnen het bezoek beschouwen als een ongevraagde actie van de gemeente gericht op hun privéleven.

Indien besloten wordt geen actie op te ondernemen, bestaat het risico dat een beperkte groep inwoners verrast wordt door een hoge eindafrekening.

Door nu in actie te komen willen we het risico op extra bezwaar- en beroepszaken en meer oninbare heffingen verminderen.

Financiën

De financiële gevolgen van de maatregelen die in 2023 zijn en worden uitgevoerd worden in de begrotingscyclus inzichtelijk gemaakt.

Communicatie

Inwoners die het meest restafval aanbieden (circa 70 huishouden) worden persoonlijk benaderd door een medewerker van Toezicht Openbare Ruimte. Zij kunnen hen, indien gewenst, adviseren over het verminderen van hun restafval om zo de kosten in de hand te houden.

Vervolg

Het is mogelijk dat een wijziging in het aanbodgedrag er bij andere personen toe leidt om ook hen te waarschuwen voor een hoge eindafrekening. Ook met hen nemen we dan contact op.

In de eerste kwartaalrapportage wordt ingegaan op de ontwikkelingen van het afvalaanbod in Zwolle. Deze rapportage wordt naar verwachting twee maanden na het eerste kwartaal aan u gepresenteerd.

Datum 18 april 2023

Dit jaar en volgend jaar gebruiken wij om op basis van ervaringen en monitoringsresultaten waar nodig het beleid te vervolmaken. Deze periode gebruiken wij ook om een nieuw Gemeentelijk GrondstoffenProgramma (GGP) op te stellen. Dit nieuwe GGP willen wij in de loop van 2024 aan u voorleggen.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer